

GLOBALIZATSIYA DAVRIDA INGLIZ TILINING O‘RNI VA TA’SIRI

Xolmirzayeva Sarvinoz Muhammadali qizi

Annotatsiya: Ushbu maqolada globalizatsiya jarayonida ingliz tilining ahamiyati, uning dunyo bo‘ylab tarqalishi va ta’siri o‘rganiladi. Shuningdek, ta’lim, ilm-fan, iqtisodiyot va madaniyat sohalarida ingliz tilining ustunligi haqida so‘z yuritiladi.

Kalit so'zlar: globalizatsiya, ingliz tili, xalqaro aloqa, ta’lim, iqtisodiyot, madaniyat.

Kirish

XX asr oxiri va XXI asr boshlarida globalizatsiya jarayoni yanada jadallashdi. Axborot texnologiyalarining rivojlanishi, xalqaro iqtisodiy aloqalarning mustahkamlanishi va migratsiya jarayonlarining ko‘payishi natijasida dunyo bo‘ylab bitta universal tilga ehtiyoj oshdi. Ingliz tili aynan shu ehtiyojni qondira oldi va bugungi kunda xalqaro muloqot vositasi sifatida keng qo‘llanmoqda.

Ushbu maqolada ingliz tilining global miqyosdagi ahamiyati, uning ilm-fan, biznes, ta’lim va madaniyatga ta’siri tahlil qilinadi.

Asosiy qism

1. Ingliz tilining xalqaro mavqeyi

Bugungi kunda ingliz tili dunyoning ko‘plab mamlakatlarida asosiy yoki rasmiy til sifatida ishlatiladi. Birlashgan Millatlar Tashkiloti (BMT), Jahon Savdo Tashkiloti (WTO), Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti (WHO) kabi nufuzli xalqaro tashkilotlarning rasmiy tili aynan ingliz tilidir.

Bundan tashqari, global biznes va iqtisodiyot sohalarida ham ingliz tili yetakchi mavqega ega. Jahon banki, Xalqaro valyuta jamg‘armasi va transmilliy korporatsiyalar o‘z faoliyatini asosan ingliz tilida yuritadilar.

Misol: Apple kompaniyasining global miqyosdagi faoliyati ingliz tilida olib boriladi, chunki kompaniya xalqaro bozorlarda keng tarqalgan va uni ingliz tili orqali butun dunyo auditoriyasiga yetkazish osonroq bo'ladi. Shuningdek, Amazon, Google kabi kompaniyalar ham o'z mahsulotlarini ingliz tilida taqdim etadilar va bu ularning muvaffaqiyatli faoliyat yuritishiga yordam beradi.

2. Ta'lim va ilm-fandagi roli

Dunyoning yetakchi universitetlari – Harvard, Oksford, Kembrij, MIT kabi oliygohlar ta'lim jarayonlarini ingliz tilida olib boradi. Shuningdek, ilmiy tadqiqotlar va akademik maqolalarning aksariyati aynan ingliz tilida yoziladi va chop etiladi. Bu esa ingliz tilini xalqaro ta'lim hamda ilm-fan tiliga aylantiradi.

Bugungi kunda ko'plab davlatlar, jumladan, O'zbekiston ham xalqaro ilmiy hamjamiyatga integratsiya qilish maqsadida ingliz tilidagi ta'lim dasturlarini kengaytirib bormoqda. Ingliz tilini bilish talabalar va olimlar uchun global maydonda raqobatbardosh bo'lish imkonini yaratadi.

Misol: O'zbekiston Milliy Universiteti, Samarqand Davlat Universiteti kabi oliygohlar ingliz tilidagi ta'lim dasturlarini kengaytirib, talabalarni xalqaro ilmiy hamjamiyatga qo'shmoqda. Bu orqali talabalar global miqyosda bilim olish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

3. Texnologiya va innovatsiyalardagi o'rni

Dasturiy ta'minot, sun'iy intellekt, muhandislik va boshqa texnologik sohalarning rivojlanishi ham ko'pincha ingliz tiliga bog'liq. Dunyodagi eng mashhurlari, masalan, Google, Microsoft, Apple kabi kompaniyalar o'z mahsulotlarini ingliz tilida yaratadilar va taqdim etadilar. Bu texnologiyalarning keng tarqalishi ingliz tilining global kommunikatsiya vositasi sifatidagi mavqeini yanada mustahkamladi.

Misol: Apple kompaniyasining iPhone mobil qurilmasi va boshqa texnologik mahsulotlari ingliz tilida ishlab chiqariladi va reklamalar orqali butun dunyo bo'ylab

sotiladi. Bu kompaniyalar ingliz tilini dunyo miqyosida eng qulay kommunikatsiya vositasi sifatida ishlatadi.

4. Ingliz tili va madaniyat almashinuvi

Madaniyat almashinuvi jarayonida ingliz tili katta o‘rin tutadi. O‘tmishda, dunyo xalqlari o‘z madaniyatlarini asosan o‘zlarining mahalliy tillarida ifodalaydi edi. Bugungi kunda esa ingliz tili orqali dunyoning turli burchaklaridan bo‘lgan odamlar bir-birlarini tushunishlari mumkin. Masalan, ingliz tilidagi filmlar va musiqalar global miqyosda keng tarqalgan.

Misol: "Hollywood" kino industriyasining filmlari ingliz tilida ishlab chiqarilib, butun dunyo bo‘ylab millionlab odamlar tomonidan tomosha qilinadi. Ingliz tilidagi musiqalar, masalan, The Beatles yoki Michael Jacksonning qo‘shiqlari ham dunyo bo‘ylab tanilgan va madaniyatlararo aloqaning kuchayishiga xizmat qilmoqda.

Xulosa

Globalizatsiya jarayonida ingliz tili dunyo bo‘ylab kommunikatsiya, ta’lim, ilm-fan, texnologiya va madaniyat sohalarida asosiy vositaga aylandi. Bugungi kunda ingliz tilini bilish – global maydonda raqobatbardoshlik va muvaffaqiyatga erishishning muhim omilidir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Crystal, D. (2003). **English as a Global Language**. Cambridge University Press.
2. Graddol, D. (2006). **English Next**. British Council.
3. Phillipson, R. (1992). **Linguistic Imperialism**. Oxford University Press.